

پژوهش نامه

پژوهش نامه آماری-تحلیلی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
سال اول | شماره ۸ | هفته اول تیر ۱۴۰۰

متن و فرامتن حضور نظامی انگلیس در خلیج فارس

ابهامات و ایرادات طرح ممنوعیت خروج مسئولین پس از اتمام مسئولیت

پیشنهادات سازنده برای ادامه مسیر خصوصی سازی

صفحاتی که پیش رو دارید تلاشی برای ارائه کلیدی ترین نکات گزارش‌های منتشر شده از سوی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در هفته‌های گذشته است که به شما کمک خواهد کرد در صورتی که فرصت مطالعه متن کامل گزارش‌ها را ندارید، محورهای اصلی آن‌ها را بدست آورید. «پژوهش نامه» شنبه‌های هر هفته از سوی روابط عمومی مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر خواهد شد و از طریق سایت این مرکز به نشانی rc.majlis.ir در دسترس است.

ابهامات و ایرادات طرح ممنوعیت خروج مسئولین پس از اتمام مسئولیت

نماید. مضاف بر اینکه ایجاد ممنوعیت‌های مزبور به صورت مطلق برای تمامی مسئولین و مدیران کشور که به نوعی یکایک آنها را در معرض بدگمانی و سوءظن قرار می‌دهد خالی از وجه و مغایر با اصل برائت و به دور از شأن و جاهت بسیاری از مدیران و مسئولین دلسوز و پاکدست است. پیشنهاد می‌شود در صورت تصویب کلیات طرح حاضر ضمن بازنویسی مجدد متن طرح؛
اولاً قلمرو اشخاص مشمول طرح محدودتر گردد.
ثانیاً موارد لزوم ممنوعیت خروج از کشور یا ممنوعیت معامله محدود به مواردی شود که در خصوص افراد مزبور اتهامات مالی یا امنیتی وجود داشته باشد. ؟

؟ وقوع برخی اتفاقات در سال‌های اخیر مبنی بر خروج برخی افراد دارای مسئولیت که دارای اتهاماتی بوده‌اند، ابهامات و شایعاتی را در افکار عمومی موجب گردیده است. امری که زمینه‌های بی‌اعتمادی و در نتیجه کاهش سرمایه اجتماعی را در پی خواهد داشت. طرح حاضر اگرچه با هدف جلوگیری از وقوع موارد مشابه تدوین گردیده است با این حال به نظر می‌رسد صرف‌نظر از وجود برخی ابهامات و ایرادات نگارشی، به دلیل قلمرو وسیع اشخاص مشمول که طیف گسترده‌ای از مقامات و مسئولین رده بالا تا مدیران سطوح پایین را شامل می‌شود و همچنین ایجاد ممنوعیت مطلق برای آنها در فروش اموالشان، می‌تواند اشکالات و معضلاتی را هم از جهت انجام مأموریت و وظایف محوله و هم از حیث انجام امور شخصی و خانوادگی آنها ایجاد

◀ **ماخذ گزارش:** اظهار نظر کارشناسی درباره: « طرح ممنوعیت خروج مسئولین و مدیران نظام جمهوری اسلامی پس از اتمام مسئولیت تا سپری شدن مراحل قانونی » / شماره مسلسل: ۲۴۰۱۷۵۵۶

با واکاوی تجربه ۱۲ ساله پس از اجرای قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی صورت گرفت

پیشنهادات سازنده برای ادامه مسیر خصوصی سازی

مسائل سیاست عمومی حول بنگاه و ۲. نیاز یا عدم نیاز به بازسازی ساختاری و نحوه انجام آن.

۲- آماده سازی بنگاه پیش از واگذاری (بازسازی ساختاری)
بازسازی ساختاری علاوه بر اینکه احتمال موفقیت آتی بنگاه و انکدار شده را تا حد زیادی افزایش می دهد (و متعاقب آن، مشکلات بالقوه دولت از ناحیه شکست و انکداری را کاهش می دهد)، می تواند سبب افزایش معنادار ارزش بنگاه با صرف یک هزینه نسبتاً پایین شود.

۳- مسائل حول بنگاه

مسائل عمومی حول بنگاه عبارتند از مسائلی چون: شرایط بازار، مسائل فرهنگی و قومی، کارگری، زیست محیطی و شرایط، تعهدات و محدودیت های فروش بنگاه.

۴- ارزش گذاری

ارزش گذاری بنگاه (سهام) به لحاظ ماهیت، کاملاً متفاوت از ارزش گذاری اموال است؛ همین نکته به رغم سادگی، در اجرا، نظارت یا اظهارنظرها مورد کم توجهی قرار گرفته است.

۵- اهلیت سنجی

انتخاب مشتریان راهبردی و احراز اهلیت متقاضیان سهام کنترلی و مدیریتی که به طور خلاصه اهلیت سنجی نامیده می شود، یکی از موضوع های پرچالش و انکداری ها در ایران به شمار می آید.

۶- تشریفات و انکداری

الف- رفع ابهام و اشکال قانون: یکی از ایراد های بسیار مهم قانون که به آن کم توجهی شده، وجود احکام دارای اشکال در موضوع تشریفات و انکداری است که بسیاری از چالش های بعدی را سبب شده است.

ب- متولی برگزاری مزایده: در الگوی نیمه متمرکز متولی اجرای عملیات و انکداری، وزارتخانه های ذی ربط (شرکت های مادر تخصصی) هستند؛ لذا به طور طبیعی متولی برگزاری مزایده ها نیز دستگاه های مذکور خواهند بود. اما آنچه مهم است، برگزاری مزایده مطابق مصوبات هیئت و انکداری است.

ج- دسترسی به اطلاعات: یکی از نواقص فرایند فروش بنگاه ها طی سال های گذشته، عدم ارائه اطلاعات کافی به خریداران بالقوه بوده است.

د- فرصت بررسی بازار پس از امضای قرارداد و جریمه فسخ: به طور کلی در فرایند انتقال مالکیت شرکت ها، سازوکارهایی طراحی می شود که از طریق آنها بتوان اطمینان حاصل کرد که حقوق سهامداران حفظ شده است.

۷- پیشنهادهای ناخواسته

یکی از ابعاد که در و انکداری ها تاکنون به آن پرداخته نشده، فراهم کردن امکان آغاز فرایند و انکداری از سوی متقاضیان (یا همان مفهوم پذیرش پیشنهادهای ناخواسته) است. به عبارت دیگر، همه متقاضیان بالقوه این امکان را داشته باشند که تمایل خود برای تملک بنگاه های دولتی مشمول و انکداری را اعلام کنند. بدیهی است آغاز فرایند و انکداری در این حالت، منوط به موافقت هیئت و انکداری خواهد بود.

سایر محورها

گروه بندی / بررسی ایده عدم و انکداری زمین / مسئله الزام به و انکداری / سازمان های توسعه ای / جایگاه نهادهای شبه دولتی / پس از و انکداری

نکته: بخش بعدی این گزارش مبتنی بر احکام پیشنهادی به منظور اصلاح قانون، بر مبنای الگوی تشریح شده در بخش پیشین، ارائه شده که برای مطالعه آن به گزارش اصلی مراجعه کنید !

با گذشت حدود ۱۵ سال از ابلاغ سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی (سال ۱۳۸۴) و ۱۲ سال از زمان تصویب قانون (سال ۱۳۸۷) و انکداری بخش قابل توجهی از بنگاه های دولتی، نقاط ضعف و قوت فرایندهای اجرایی خصوصی سازی در کشور به خوبی قابل شناسایی خواهد بود و می توان (و باید) از این تجربه برای اصلاح مسیر آینده استفاده کرد.

نکته: شما تنها بخش هایی از این گزارش را در ادامه می خوانید و لازم است برای درک کامل محتوای پیشنهادی به اصل گزارش مراجعه کنید.

تبیین کلی رئوس الگوی پیشنهادی

محورهای ساختاری

۱- بازطراحی ساختار و انکداری، عدم تمرکز در عملیات و انکداری
تغییر ساختار در اجرای عملیات و انکداری از حالت متمرکز به نیمه متمرکز می تواند بخشی از آسیب ها را کاهش دهد.

۲- اصلاح ساختار هیئت و انکداری و شورای عالی اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم

راهکار مشخص الگوی پیشنهادی در زمینه اصلاح ساختار هیئت و انکداری، حذف وزیر دادگستری از ترکیب هیئت و اعطای حق رأی به وزیر وزارتخانه ذی ربط و رئیس سازمان برنامه و بودجه و اضافه شدن دو صاحب نظر اقتصادی به ترکیب هیئت است.

۳- تعیین تکلیف سازمان خصوصی سازی

پیشنهاد می شود با تشکیل یک اداره کل جدید ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی، وظایف فعلی سازمان خصوصی سازی به وزارتخانه مذکور منتقل شده (ماده ۲۷) احکام پیشنهادی) و برای تعیین تکلیف سازمان خصوصی سازی در قالب تغییر موضوع فعالیت یا انحلال، تصمیم گیری شود.

۴- قواعدی برای اصلاح نگاه در آمدی به خصوصی سازی

به جرئت می توان گفت اساسی ترین و مهم ترین آسیب خصوصی سازی در ایران، وجود نگاه در آمدی بوده و بسیاری از آسیب های دیگر معلول همین اشکال است تا حدی که اگر مسیر جدیدی در این زمینه انتخاب نشود، اصلاح تک تک مواد و کلمات قانون هم به نتیجه مطلوب منجر نخواهد شد.

۵- و انکداری مدیریت

تا زمانی که تکلیف شمول قوانین و مقررات عمومی بر شرکت هایی که مدیریت آنها و انکداری می شود مشخص نگردد، عملاً و انکداری مدیریت غیرممکن است.

۶- و انکداری تعهدی

و انکداری تعهدی در یک جمله به معنای تقبل تعهداتی از سوی خریدار به جای بخشی از ثمن معامله (بنگاه) است. به عبارت دیگر در این روش، خریدار در ازای کاهش مبلغ و انکداری، تعهداتی از قبیل سرمایه گذاری های جدید، اجرای طرح توسعه ای، افزایش اشتغال، افزایش صادرات و موارد دیگری از این دست را ذیل قرارداد و انکداری برعهده می گیرد.

۷- بازطراحی ساختار و انکداری، تغییر رویکرد در روش های و انکداری

تمرکز بر کسب درآمد از و انکداری ها، ام المصائب خصوصی سازی در کشور بوده است. و انکداری به شیوه معمول تنها از طریق بورس امکان پذیر باشد. در این خصوص ذکر یک نکته ضروری است و آن اینکه در یک فضای عادی، فروش از طریق بورس، لزوماً استراتژی غالب فروش نیست.

۸- ترمیم ساختار نظارتی

ایجاد وحدت رویه و محدود کردن امکان اعمال سلیقه در فرایندهای نظارتی برای پیشبرد خصوصی سازی کاملاً ضروری است.

محورهای اجرایی

۱- مطالعات امکان سنجی

منظور از مطالعات امکان سنجی، مطالعاتی است که در آن امکان و روش های خصوصی سازی بنگاه مورد ارزیابی کامل و دقیق قرار می گیرد. به طور خاص این مطالعات می بایست به دو مورد بپردازد: این موارد عبارتند از: ۱. بررسی

ماخذ گزارش:

الگو و احکام پیشنهادی اصلاح قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در حوزه خصوصی سازی (ویرایش اول) شماره مسلسل: ۱۷۴۸۱

اولویت وزارت راه و شهرسازی؛ تدوین طرح جامع حمل و نقل کشور

توسعه پایدار و متوازن در بخش حمل و نقل کشور، مستلزم وجود طرح جامع است. براساس قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵، دولت موظف به تصویب طرح جامع حمل و نقل کشور شد.

تهیه این طرح در دولت برعهده وزارت راه و شهرسازی قرار گرفت، اما با وجود شروع مطالعات و تهیه مدل پیش‌بینی تقاضای سفر (فاز اول مطالعات) در سال ۱۳۹۷، انجام فاز دوم مطالعات برای طراحی شبکه بهینه حمل و نقل کشور و در نتیجه تکمیل مطالعات جامع حمل و نقل تا ابتدای سال ۱۴۰۰ آغاز نشده است. اگرچه تهیه طرح، مسئله‌ای پیچیده و زمانبر است، اما تسریع در تکمیل مطالعات آن، باید از اولویت‌های وزارت راه باشد.

در مطالعات تهیه طرح جامع حمل و نقل، ابتدا وضعیت تقاضای سفر در دو بخش بار و مسافر پیش‌بینی می‌شود و با بهره‌گیری از مدل‌های چندوجهی، پیش‌بینی تقاضای بار و مسافر در سطح کشور برای آینده انجام می‌شود.

طی سال‌های گذشته، طرح‌های توسعه‌ای متعددی در بخش‌های جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی به صورت ازهم‌گسیخته و بدون لحاظ کردن ماهیت شبکه‌ای موضوع حمل و نقل، به صورت جزیره‌ای تصویب و به موقع اجرا گذاشته شده‌اند. این طرح‌ها هرچند از نگاه مقطعی منافعی را برای برخی از بخش‌ها ایجاد خواهند کرد، اما به دلیل عدم یکپارچگی با کل شبکه حمل و نقل کشور، هزینه فرصتی که برای کل کشور و چه بسا برای همان بخش‌ها ایجاد می‌کنند، می‌تواند بسیار بیشتر از منافع حاصل از پیاده‌سازی آنها باشد.

لازم است تغییر نگرشی در بین مسئولان دخیل در تصمیمات حمل و نقلی کشور مبنی بر توجه به عدم النفع‌های ناشی از استفاده نکردن از ابزارهای تخصصی برنامه‌ریزی حمل و نقل صورت پذیرد.

تکیه بر اولویت تعیین شده پروژه‌ها با استفاده از طرح جامع حمل و نقل کشور در زمان تصویب و تخصیص اعتبارات، یکی از اقدامات اساسی در این زمینه است.

📌 **ماخذ گزارش:**

ضرورت تدوین طرح جامع حمل و نقل کشور
شماره مسلسل: ۲۵۰۱۷۵۵۱

اهداف و پیامدهای حضور نظامی انگلیس در خلیج فارس

- پُر کردن خلأ قدرت ناشی از کاهش حضور ایالات متحده در منطقه خلیج فارس
- بی‌اعتمادی کشورهای حاشیه خلیج فارس به ایالات متحده
- فراهم شدن زمینه حضور قدرت‌های درجه دوم
پیامد حضور نظامی انگلیس در منطقه
می‌توان گفت مهم‌ترین پیامد حضور انگلیس در منطقه، دلگرم شدن کشورهای عرب خلیج فارس برای مقابله جویی با جمهوری اسلامی ایران باشد؛ زیرا کشورهای عربی حوزه خلیج فارس همواره برای روبرویی با دشمنان احتمالی خود در سایه وجود اختلافات عمیق میان این کشورها و تلاش هرکدام از آنها برای برتری سیاسی و نظامی بر یکدیگر، خود را نیازمند حضور نظامی کشورهای غربی به همراه پایگاه‌های دائمی آنها می‌بینند؛ از این رو برای بستن قرارداد‌های تسلیحاتی و ایجاد پایگاه‌های نظامی غربی در خاک خود با یکدیگر رقابت می‌کنند. ❏

❏ حضور انگلیس در منطقه موضوع جدیدی نیست و از سال ۱۹۸۰ این کشور حضور دریایی دائمی خود را در منطقه خلیج فارس حفظ کرده است. این کشور در زمینه‌های اقتصادی، دیپلماتیک و دفاعی شریک و متحد اصلی کشورهای شورای همکاری خلیج فارس بوده است. در حال حاضر انگلیس دارای سه تشکیلات دائمی در منطقه خلیج فارس است. این تشکیلات شامل یک تأسیسات پشتیبانی دائمی دریایی در بندر «مینا سلمان» بحرین، تشکیلات دریایی در بندر «الدوقم» کشور عمان و مرکز حضور نظامی انگلیس در پایگاه هوایی العدید قطر است. قطر تنها کشوری است که انگلیس با آن اسکادران مشترک دارد.

اهداف انگلیس برای حضور در خلیج فارس

بررسی اقدام‌ها و تلاش‌های دولت انگلیس در قبال کشورهای حوزه خلیج فارس برای حضور و تقویت توان نظامی خود در این منطقه نشان می‌دهد استعمار پیر انگلیس بار دیگر در حال تلاش برای بازگشت به جایگاه سابق خود در خلیج فارس است. دلایل چندی را می‌توان برای این سیاست بازگشت در نظر گرفت:

- نگرانی از قدرت روزافزون ایران
- پیگیری منافع اقتصادی در دوران پسابریگزیت و خروج از اتحادیه اروپا
- منافع امنیتی در منطقه خلیج فارس

❏ ماخذ گزارش:

حضور نظامی انگلیس در خلیج فارس
شماره مسلسل: ۱۷۵۴۵

ابهامات عضویت ایران در آژانس بین‌المللی تحقیقات سرطان

International Agency for Research on Cancer

World Health Organization

بررسی ابهامات و ارائه پیشنهاد:

لزوم عضویت در آژانس برای بهره‌گیری از مزایای آن

این نهاد علاقه خاصی به انجام پژوهش در کشورهای کم‌درآمد و با درآمد متوسط، از طریق مشارکت و همکاری با محققان مناطق مذکور دارد. پروژه‌ها محدود به کشورهای عضو نبوده و معمولاً همه کشورهای را شامل می‌شود. حتی در مواردی، کشورهای کم‌درآمد و با درآمد متوسط در اولویت قرار دارند.

بهره‌مندی از مزایای آن، مستلزم عضویت در آن نیست؛ ضمن اینکه در مورد کمیت و کیفیت همکاری آژانس با ایران نیز طی سه سال عضویت دولت در آن، گزارشی ارائه نشده و اطلاعاتی در دسترس نیست.

آژانس بین‌المللی تحقیقات سرطان در سال ۱۹۶۵ به‌عنوان سازمان تخصصی، برای اجرای طرحی به منظور کاهش گسترش سرطان تأسیس شد و در حال حاضر ۲۶ کشور، عضو دائم آن هستند. این آژانس، نهاد تخصصی سرطان سازمان بهداشت جهانی است که هدف آن ارتقای همکاری‌های بین‌المللی پیرامون تحقیقات سرطان است. فعالیت‌های آژانس از طریق حق عضویت قانونی کشورهای عضو تأمین مالی می‌شود، ولی نهادهای دولتی و غیردولتی هم به‌طور داوطلبانه به آن کمک می‌کنند.

از ویژگی‌های آژانس، تخصص در هماهنگی تحقیقات بین کشورهای سازمان‌هاست و نقش مستقل آن به‌عنوان یک سازمان بین‌المللی، این فعالیت را تسهیل می‌کند.

هر چند ایران از سال ۲۰۱۸ به عضویت این آژانس درآمده و حق رأی داشته، ولی دولت لایحه عضویت در این آژانس را به دلیل تداوم عضویت، به مجلس ارائه کرد. طبق اسناد مالی آژانس، حق عضویت کامل ایران برای یک سال، حدود ۶۰۰ هزار یورو تعیین شده است. پیش از این نیز، همکاری‌های مختلفی بین ایران و آژانس صورت گرفته است.

مزایای عضویت در آژانس

عضویت در این سازمان، امکان حضور در شورای حکام و شورای علمی آژانس را برای اعضا فراهم می‌آورد. با عضویت می‌توان بر مسائلی نظیر تصویب بودجه، تصویب مقررات مالی، نظارت بر هزینه‌ها و تصمیم‌گیری تأثیر گذار و فرصتی برای اثرگذاری و جهت‌دهی پروژه‌ها و اقدامات آژانس به سمت تحقیق در مورد انواعی از سرطان‌ها است.

ملاحظات

عضویت در آژانس

در خصوص ملاحظات عضویت ایران در آژانس، ضمن رعایت اصول عزت، حکمت و مصلحت، مسئله نحوه تعامل با ایران در شرایط عدم امکان انجام تعهدات به دلایل غیراختیاری نظیر تحریم نیز، باید مورد توجه قرار گیرد.

اصلاحات لایحه

لایحه تقدیم شده به مجلس در قسمت مفاد اساسنامه، دارای ایرادات ترجمه‌ای، عدم تطابق نگارش و ساختار با نسخه انگلیسی اساسنامه و همچنین دارای مغایرت با اصل ۸۰، اصل ۷۷ و اصل ۱۳۹ قانون اساسی کشور است.

نتیجه‌گیری:

با توجه به بررسی‌های انجام شده و اطلاعات در دسترس، عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در آژانس از جنبه تقویت دیپلماسی و مناسبات بین‌المللی توجیه‌پذیر است.

در ضمن بعد از عضویت ایران در آژانس، گزارشی از مزایای اضافی این عضویت برای کشور ارائه نشده است. با توجه به نقش سرطان در مرگ و میر و همچنین بار مالی آن برای نظام سلامت، تقویت همکاری با نهادهای فعال در این حوزه اقدامی مثبت به‌شمار می‌رود.

به همین منظور، مشروط به اصلاح ایرادات شکلی و ترجمه‌ای لایحه تقدیمی و همچنین اصلاح تبصره ماده واحد و الحاق تبصره‌ها، با تصویب آن موافقت شد.

تداوم عضویت ایران در آژانس، منوط به تصویب استمرار عضویت در مجلس براساس گزارش کمیسیون بهداشت و درمان خواهد بود. در غیر این صورت عضویت، کان‌لم‌پکن تلقی شده و دولت مکلف است نسبت به خروج از آژانس مذکور، مطابق با ماده (۱۳) اساسنامه آژانس اقدام نماید. ؛

ماخذ گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در آژانس بین‌المللی تحقیقات سرطان شماره مسلسل: ۱۷۵۴۶

بررسی ایرادات «طرح اداره صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران»

همچنین این طرح درباره بسیاری از مسائل جدی و پربحث موضوع‌های مربوط به اداره و نظارت سازمان صدا و سیما ساکت و دارای ابهام است که مهم‌ترین آنها مواردی همچون رها ماندن مشکلات در ساختار اداره سازمان از نظر سیاستی و نظارت، به روز نبودن در نسبت تحولات مرتبط با شیوه و قواعد فعالیت بخش خصوصی و تنظیم‌گری آن در فضای مجازی و بروکست خصوصاً در مسئله صوت و تصویر فراگیر، پیش‌بینی نکردن ضمانت اجرا برای خط‌مشی، ناتوانی در حفاظت از استقلال رسانه‌ای سازمان، نپرداختن به حقوق مخاطبان، صدا و سیما و هنرمندان در تعامل با یکدیگر و ساختار بزرگ و اداره‌گران سازمان است. در نتیجه تصویب این طرح به صورت فعلی، عملاً به ناکارآمدی قانونی و اخلاقی از پیش در اداره سازمان صدا و سیما منجر خواهد شد.

نتیجه‌گیری:

چنانچه به هر دلیلی کمیسیون فرهنگی تصمیم به تصویب کلیات طرح کند، پیشنهاد اصلی این مرکز این است که کمیسیون از ماده (۱۴۲) آیین‌نامه داخلی مجلس استفاده کرده تا با استقراء دقیق مسائل صدا و سیما و بررسی همه‌جانبه توسط این مرکز طرح فعلی اصلاح کلی شده و پیش‌نویس کامل‌تری به کمیسیون ارائه شود. ❏

در ادامه تلاش‌ها برای تصویب قانونی جدید در زمینه‌های اداره، نظارت و خط‌مشی سازمان صدا و سیما در پنج مجلس گذشته، ۷۰ نفر از نمایندگان محترم مجلس یازدهم، طرحی را در این باره ارائه کردند. طرحی که در تلاش است تا تکلیف مجلس برای قانونگذاری در زمینه صدا و سیما را به سرانجام برساند.

نتیجه کارشناسی

با توجه به ناکارآمدی و مواجهه همه‌جانبه و مؤثر طرح نسبت به حل مسائل و مشکلات پیش‌روی سازمان و مغایرت‌های آن با برخی قوانین بالادستی از جمله قانون اساسی کلیات این طرح نمی‌تواند مورد تأیید قرار گیرد و اصلاحات جزئی آن نیز به دلیل تعدد مشکلات راه حل اساسی و کارآمد نیست.

مثال:

حتی ایده اصلی این طرح یعنی قدرت بخشی به شورای نظارت، دارای اشکالات کارشناسی و حقوقی می‌باشد. این ایده از منظر کارشناسی با مخاطرات ناشی از به چالش کشیده شدن استقلال این رسانه و امکان اختلال در امور جاری با مهیاسازی بستر دخالت در مسائل اجرایی، به علت دادن اختیارات گسترده تصویبی به شورای نظارت درگیر است. همچنین از منظر قانونی هم براساس نظریه تفسیری شورای نگهبان درباره اصل (۱۷۵) و نظر این شورا درباره مصوبه مجلس ششم، این ایده با اشکال قانون اساسی مواجه است.

ماخذ گزارش:

اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح اداره صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران»
شماره مسلسل: ۱۷۵۴۴

پیشنهاد اصلاحی برای «طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه شوراها و شهرداری‌ها»

کلیه اقدامات اداری و قضایی و دعاوی که مستند به این قوانین بوده است، به دلیل عدم اعتبار قوانین فاقد وجاهت تلقی خواهد شد.

با توجه به ابهام شورای نگهبان در مورد واژه «بی اعتبار» پیشنهاد می‌شود با رعایت تشریفات مندرج در آیین‌نامه داخلی، متن ماده واحد به شرح زیر اصلاح شود:

«موارد مندرج در پیوست این قانون نسخ صریح یا ضمنی شده یا منتفی شده و یا مدت آنها منقضی شده است.»

نتیجه‌گیری

فارغ از اشکالاتی که در این طرح وجود دارد، در جهت تکمیل و اصلاح بهتر مصوبه پیشنهاد می‌شود با رعایت تشریفات مندرج در آیین‌نامه داخلی، متن ماده واحد به شرح زیر اصلاح شود:

«موارد مندرج در پیوست این قانون نسخ صریح یا ضمنی شده یا منتفی شده و یا مدت آنها منقضی شده است.»

◀ **ماخذ گزارش:** اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه شوراها و شهرداری‌ها» (اعاده شده از شوری نگهبان) شماره مسلسل: ۲۴۰۱۷۵۵۳

«طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه شوراها و شهرداری‌ها» که با هدف تنقیح قوانین مربوط در حوزه شوراها و شهرداری‌ها تهیه شده است، در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۲۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. شورای نگهبان در یک بند ابهامی را نسبت به طرح مزبور اعلام کرد:

بررسی ایراد شورای نگهبان

در ماده واحد مصوبه مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی آمده بود که احکام قانونی حوزه شوراها و شهرداریها، مذکور در پیوست، بی اعتبار است. شورای نگهبان پس از بررسی مصوبه، بیان کرد که مشخص نیست بی اعتباری قوانین، شامل زمانی که در گذشته این احکام اعتبار داشته‌اند نیز می‌شود یا خیر و مصوبه مذکور از این جهت دارای ابهام است. در واقع از وصف «بی اعتبار» دو مفهوم برداشت می‌شود. اول اینکه مترادف نسخ می‌باشد. یعنی از زمان تصویب این قانون، قوانینی که در پیوست آمده، فاقد اثر نسبت به آینده است ولی نسبت به گذشته اثر آن برقرار است. دوم اینکه این قوانین فاقد هرگونه اعتبار و ارزشی از زمان تصویب به بعد دارند و به نوعی این قوانین باطل می‌باشند.

به بیان دیگر حتی نسبت به زمان گذشته و برخی برهه‌های تاریخی فاقد هرگونه آثار می‌باشند. اثر این نوع برداشت این خواهد بود که

مجلس شورای اسلامی
مرکز پژوهش‌ها